

Podcastreeks Muiderslot tussen je oren, reeks Kasteel & Collectie Aflevering #4: Hoe klinkt, ruikt en proeft het Muiderslot? (Opgenomen in de kleine eetkamer)

Joan: Ik heb twee brillen meegenomen, ook omdat ik mij voor kan stellen dat heel veel mensen denken dat als je blind bent, dat je dan alles donker ziet.

Roos: Ja.

Joan: Maar nou heb ik een bril meegenomen en dit is ook van iemand die dan blind is, maar dan zie je, zet 'm maar op...

[Roos zet de bril op]

Roos: Oké, daar gaan we.

Joan: En dan...

Roos: Oh ja dit is eigenlijk gewoon heel wit licht, zou ik zeggen.

Joan: Ja, maar je ziet niets!

Roos: Nee!

Voice over Roos:

Welkom bij 'Muiderslot [er klinkt geluid van een deur die opengaat] tussen je oren'. [Er klinkt geluid van een deur die dicht gaat].

Esther: Ik ben geboren zonder ogen, dus ik ben geen zwartkijker.

Voice over Roos:

En dit keer staan de oren nóg meer centraal. Ik ben Roos, en in deze podcastreeks laat ik mij verrassen door een kok, een operazanger, een tuinman en andere mensen die met een andere blik naar het kasteel en de collectie kijken. Of nou ja, 'kijken' is in dit geval niet het goede woord, want ik heb vandaag afgesproken met Esther Feldman die blind is en Joan Titarsoleij, zij is slechtziend.

Tijdens het maken van deze aflevering kwam ik er al snel achter hoe weinig ik weet over blinden. Hoeveel blinden en slechtzienden zijn er eigenlijk? Met die vraag begon mijn voorbereiding. Google geeft het antwoord: 'Wereldwijd hebben 285 miljoen mensen een visuele beperking. Daarvan zijn er 246 miljoen mensen slechtziend en 39 miljoen blind. In

Nederland zijn ongeveer 300.000 mensen blind of slechtziend. Zo veel had ik niet verwacht.

Een deel van deze blinden en slechtzienden bezoekt graag musea, ondanks dat kijken en musea onlosmakelijk met elkaar verbonden lijken. Tenminste, als je de bordjes die 'niet aanraken' naar de bezoeker schreeuwen mag geloven. Toch laten steeds meer musea zien dat het ook anders kan. In bijna elk museum vind je inmiddels een audiotour, en langzaam richten die zich niet alleen op wat je ziet. Ook verschijnen er steeds meer replica's die je wel mag aanraken. En geleidehonden mogen soms ook mee het museum in.

[Er klinkt geluid van een hond die blaft].

Esther en Joan zijn allebei verbonden aan KUBES, een stichting die zich inzet voor de toegankelijkheid van kunst en cultuur voor kunstliefhebbers met een visuele beperking. En ik ben heel benieuwd hoe je dit kasteel ervaart als je niet of slecht kunt zien. We zitten in de Kleine Eetkamer, de kamer waar schrijver P.C. Hooft, de bekendste bewoner van het Muiderslot, in de 17e eeuw at met zijn gezin. Ik heb Joan gevraagd om met mij mee te lopen en de ruimte te onderzoeken. En we beginnen bij een huisstoel, die dicht bij het vuur staat.

[Er klinkt gepraat van Joan op de achtergrond]

Joan: Oh dan moet ik eerst even, ah hier kan ik staan. Ja, hier kan ik staan. Het is een soort van pilaar, of een kastje. Oh er zit een soort timpaan hierboven.

Roos: Ja.

Joan: Oh wacht eens, ah, een stoel!

Roos: Ja!

Joan: Moet je horen wat een geluid, heel dicht...

Roos: Ja, klinkt heel anders.

Joan: Nou, heel hol.

Roos: Ja!

Joan: Het is wel voor iemand die heel graag wat afgesloten zit.

Roos: Je hebt een primeur, je mag hier normaal nooit op zitten.

[Er klinkt gelach]

Joan: Ja dat is wel het voordeel een beetje hoor, als je slechtziend bent. Dan mag je overal aan zitten. Maar ik doe heel voorzichtig hoor!

Roos: Ja, heel goed!

Voice over Roos:

Na het rondlopen begeleid ik Joan en Esther naar de tafel, om met hen in gesprek te gaan.

[Er klinkt geluid van een intromuziekje]

Roos: Nou Joan en Esther, heel leuk dat jullie hier zijn in het Muiderslot. Welkom.

Joan: Dank je.

Roos: Maar voordat we het gaan hebben over hoe het is om hier rond te lopen met een visuele beperking, ben ik eigenlijk wel heel erg benieuwd hoe jullie liefde voor kunst, cultuur en musea is ontstaan. Laat ik bij Joan beginnen.

Joan: Ja, bij mij is het begonnen toen ik met mijn docent kunstgeschiedenis aan de MMS uit Arnhem voor het eerst naar het museum in Arnhem ging. Van thuis uit was daar niet echt heel erg belangstelling voor, maar via school ben ik daar wel gekomen. En daarna, wat me heel erg heeft geprikkeld toen, dat was, ik weet niet of jullie die kennen, maar dat was Pierre Janssen.

Roos: Wie is dat?

Joan: Pierre Janssen was iemand die zelf ook op een gegeven moment directeur was geworden van het Arnhems museum. Maar wat hij deed, dat was kunst, Openbaar Kunstbezit heette dat programma, op televisie zichtbaar maken en daar een verhaal bij vertellen waardoor mensen heel erg geënthousiasmeerd werden. En dat was een van de eerste kunstprogramma's die er überhaupt waren, naar mijn weten.

Roos: Ja, en dat enthousiasmeerde jou?

Joan: Ja, nou, wij keken niet naar televisie maar die man werd dus directeur van het museum. En wat hij deed, dat was omstreeks kerst en sinterklaas, hij deed ook aan verkoop van kunst. Daardoor was het ook makkelijker om daarbinnen te komen. Dus mijn eerste stapjes heb ik gezet in het Arnhems Gemeentemuseum.

Roos: Mooi dat je echt naar zo'n specifiek moment dat kan terughalen!

Joan: Ja.

Roos: En hoe zit dat bij jou, Esther?

Esther: Nou, mijn hersens kraken maar ik weet het even niet meer wat mijn...

Roos: Nee, het hoeft ook niet een eerste moment te zijn maar meer hoe die passie voor kunst en musea misschien is ontstaan? Of waarom jij musea zo leuk vindt?

Esther: Ja ik weet inderdaad niet meer precies hoe het is ontstaan, maar ik vond vroeger geschiedenis niet zo leuk, ik zei altijd: oude koeien uit de sloot halen. Daarom vond ik het ook zo leuk dat jullie Goeie Ouwe Koeien heten.

[Er klinkt gelach van Roos]

Roos: Ja, die naam blijft hangen.

Esther: Ja! Maar eigenlijk weet ik niet zo goed wanneer dat omslagpunt is gekomen, maar ik heb wel eens boeken gelezen over geschiedenis en Tv-programma's gezien, 13 in de oorlog ofzo, of andere geschiedenis. En over de 80-jarige oorlog, en de NTR, veel dingen van Andere Tijden.

Roos: Ja.

Esther: En dat is ook gewoon heel erg leuk verteld ook, en dat vond ik wel heel erg leuk. Daar blijkt dan die passie voor. Dan vind je die musea die daarbij horen automatisch ook interessant.

Roos: Ja, die onderwerpen en thema's.

Esther: Hmm-hmm.

Roos: Ja. Hé Joan, jij bent niet blindgeboren zoals Esther, maar jij hebt tot je 32e nog goed kunnen zien. Nu leef je denk ik inmiddels net zo'n lange tijd zonder dat goede zicht.

Joan: Ja, dat klopt.

Roos: Want je hebt dus ooit kunnen zien, maar als je zo lang niet meer ziet, zijn er dan dingen die vervagen? Of blijf je die beelden wel in je hoofd hebben?

Joan: Nou ja, ik zeg wel altijd: 'je ziet wat je weet'. En er zijn natuurlijk heel veel beelden, omdat ik hartstikke visueel ben ingesteld en overall rondsloerde zeg maar, het is niet alleen historie en allerlei typen kunst en lekker rondkijken en dingen opslaan, ik denk dat ik daar wel heel veel aan heb gehad. Maar wat letterlijk vervaagd dat zijn kleuren. Ik kan op een gegeven moment, ja weet je zwart en blauw dat is natuurlijk het eerste dat niet meer te onderscheiden valt. Dus als het dan gaat om 'wat voor kleren trek ik aan' moet ik eventjes navragen van wat heb ik nou precies aan.

Roos: Maar dat is dus meer in hoe vaag je iets ziet. Maar heb je in je hoofd nog wel dat onderscheid of dat beeld?

Joan: Ja, ja. Nou, dat hangt er wel vanaf, toevallig zei iemand afgelopen week: Ja, dit is olijfgroen. En toen zei iemand anders: Ja, maar als jij die broek bedoeld die jij aan hebt, dat is geen olijfgroen hoor! Weet je, dus ik heb een bepaald beeld van kleuren en zeker de nuances in kleuren, en nou ja, die kunnen wel op een gegeven moment vervagen en misschien komen er ook wel nieuwe kleuren, en daar heb ik dan niet meer zo'n goed beeld van denk ik.

Roos: Meer als in dat er nieuwe termen voor kleuren komen?

Joan: Ja, ja. Nieuwe dingen dat is dan veel lastiger.

Roos: Ja, en hoe zit dat bij jou Esther? Maak jij beelden in je hoofd, of voorstellingen? Hoe werkt dat?

Esther: Nou, kleuren vind ik wel lastig omdat er heel veel verschillende soorten blauw en groen zijn. Het is niet alleen maar donker en licht, maar ook heel veel dingen ertussen in. Dus ik weet wel dat het gras groen is, maar het is meer dat ik het beeld van gras in mijn hoofd heb doordat ik dat heb gevoeld en vaak heb geroken. En vooral dingen die je zelf hebt kunnen aanraken, die beelden zijn wel veel duidelijker dan ja, heel abstracte dingen als licht en zo. Dat is lastig vind ik.

Roos: Maar heb jij als het overdag is, zie jij dan wat witter licht? En wordt het 's avonds donker?

Esther: Nee, dat niet. Maar ik weet bijvoorbeeld wel dat het vandaag vast een hele zonnige dag is. En dan heb ik wel zoiets van: nou, er waren niet of nauwelijks wolken van echte betekenis. Als het bewolkt is dan merk je dat wel, van nou de zon komt en hij gaat, of als het wat harder gaat waaien dat je denkt: oh ja.

Roos: Dus het is je meer aangeleerd.

Joan: Voel je dat dan, dat de zon er is? Of zie je meer licht dan donker?

Esther: Nee, ik voel het meer, door de warmte.

Joan: Maar zie jij nog wel licht? Zie je alles zwart?

Esther: Nee, maar ik ben geboren zonder ogen dus ik ben geen zwartkijker.

[Er klinkt gelach van Joan en Roos]

Esther: Maar ik zie het ook niet heel licht. Maar ik zie geen donker of licht.

Roos: Oké. Maar in voorbereiding hierop las ik dat mensen met een visuele beperking een sterker ontwikkeld smaak- en reukvermogen hebben en beter kunnen horen. Hebben jullie dat idee ook?

Joan: Nou, Esther kan heel goed voelen trouwens.

Roos: Hoe weet je dan dat zij goed kan voelen?

Joan: Nou, wij hebben net thee gedronken en gevoeld hoe de blaadjes van de munt voelden. En dan heb je wolmunt en groene munt, en Esther die voelde dus dat er karteltjes zaten aan de randjes van de wat was het nou, wolmunt of een andere munt...

Esther: Ja.

Joan: Maar dat kan zij voelen! Ik ben al blij als ik die blaadjes gewoon kan voelen.

Roos: Heel precies dat verschil.

Joan: Precies, ja.

Roos: Maar het lijkt me wel een hele extra dimensie in zo'n oud kasteel bijvoorbeeld zoals hier. Ik ben wel benieuwd wat jullie opviel toen jullie het Muiderslot binnenkwamen. Esther?

Esther: Nou de ondergrond, dat je een beetje over klinkers loopt. En nou we hebben lekker in de tuin rondgekeken, daar heb je allerlei pruimenbomen die je helaas nog niet kunt eten...

Roos: Nee, nog even geduld [er klinkt gelach].

Esther: Volgende maand moet je terugkomen, dan zijn ze heerlijk waarschijnlijk. En nou bijvoorbeeld als je hier in deze kamer zit, dat er een beetje een echo is.

Roos: Hmm-hmm. Anders dan andere kamers waar je doorheen liep?

Esther: Ja. Bij wijze van spreken, bij ons in de woonkamer hoor je dat niet, maar ik denk dat het ook gewoon een redelijk grote ruimte is en misschien dat er weinig aan de muren hangt ofzo, want dat hoor je ook wel vaak. Als je een ruimte hebt waar niet zo veel is of niet zo veel is qua tapijt of gordijnen, dat het dan ook een beetje galmt.

Roos: Ja, hier zijn er meer schilderijen aan de muur. Inderdaad bij de ramen geen gordijnen, nee.

Joan: Ja dat mis je hier wel, stof hè. Materiaal stof.

Esther: Ja, nou, als ik hier zou wonen zou ik denk ik wel...

[Er klinkt gelach]

Joan: Ja, we gaan het opnieuw inrichten.

Roos: Ja, wat zou je anders doen?

Esther: Nou ik zou er wel gordijnen denk ik in hangen, omdat je dan wat minder een echoput hebt.

Roos: Dus jij gebruikt gordijnen meer voor de echo dan om het donker te maken? Of als het donker is dat mensen niet naar binnen kunnen kijken, dat wel.

Esther: Ja, dat is op zich wel fijn. Ik vroeg laatst wel aan mijn man van goh, zou ik eigenlijk naar beneden kunnen als ik mijn nachthemd kwijt ben en even in mijn onderbroek wil. Toen zei hij wel van ja als je de gordijnen dicht doet wel.

[Er klinkt gelach]

Roos: Dus jij in je onderbroek de gordijnen dicht doen... ja. En wat roken jullie toen jullie hier kwamen?

Joan: Mest.

Roos: Mest?

Joan: Ja, hier buiten voor de poort. Ik dacht er moet iets rondlopen aan dieren.

Roos: Oh, misschien uit de omgeving ja.

Joan: Ja, dat denk ik wel. Niet per se van het kasteel. Maar het werkt wel mee aan de indruk die je hebt van een ligging. Nou sowieso vind ik als je hier uitstapt, uit de auto ofzo, dan voelt de wind ook meteen heel fris. En een soort van rust. Ik ben hier nu 3 keer geweest en ik heb 3 keer dezelfde sensatie gehad. Ondanks dat er nu heel veel mensen nog liepen, blijft het wel een soort verstilde plek. Ook omdat er niet veel auto's rijden natuurlijk, dat scheelt wel. Mensen komen denk ik allemaal op de fiets ofzo, of die zetten die auto ergens anders neer. Maar er is iets. Ik hoor dan de vogels wel en er is iets in die wind, ik weet niet of het de vochtigheidsgraad is...

Roos: Ja, misschien dat het aan het water ligt.

Joan: Ik denk dat dat het heel erg kan zijn. Ja het geeft me meteen iets van...

Roos: Een soort kalmte.

Joan: Ja. Had jij dat ook Esther?

Esther: Nou, misschien komt dat ook gewoon door de manier waarop je hier wordt ontvangen. Zo'n lekkere muntthee ofzo, daar word je ook wel lekker rustig van. Het is ook wel een beetje onthaasten.

Roos: Ja, in de pruimenboomgaard.

Esther en Joan: Ja.

Roos: En ik ken eigenlijk geen verhalen van blinde mensen die hier hebben gewoond, maar in al die eeuwen dat hier mensen waren, moet er vast iemand geweest zijn denk ik. Hoe zou het zijn, denken jullie, om op zo'n kasteel te wonen als je niet kunt zien? Of wat voor aanpassingen zou je doen, Esther? Je zei de gordijnen al die er zouden moeten komen...

Esther: Ja, maar dat is meer persoonlijk. Ik weet niet of dat voor iedereen geldt natuurlijk.

Roos: Ja.

Esther: Ik weet niet, misschien is dat voor Joan weer heel anders.

Joan: Nou ik mis wel het stoffelijke. Dat had ik net met die stoel ook, dan mis ik als het echt aangenaam en comfortabel is, dan zou ik denken van: leg daar gewoon een heerlijke, lekkere, wollige... weet je wel, iets comfortabels in. Want wat jij net ook zei, het klinkt hier allemaal wel heel scherp. Ik zou het gewoon wat intiemer willen maken, iets zachter.

Roos: Ja. Ik kan het ook best spookachtig hier vinden, maar dat is misschien ook wat voor verhalen je vaak over kastelen hoort [er klinkt gelach]. Ik ben benieuwd ook zo'n soort sfeer voelen.

Esther: Nou nu niet zo, maar dat komt nu ook doordat het zo'n mooie zonnige dag is. Maar ik kan me wel voorstellen, als het straks weer najaar wordt en de wind giert om het kasteel, dat je dat hier wel goed kan horen. Misschien zeker in die hoek waar die schietschijf is.

Joan: Ja dat gieren, klapperende luiken...

Esther: En het zou hier waarschijnlijk tochten, ik denk niet dat goed geïsoleerd is.

[Er klinkt gelach van Joan en Roos]

Esther: Dus dan snap ik wel dat die sfeer komt. Maar met dit vriendelijke weer vind ik het wel meevallen. Misschien wel als ik hier tot diep in de nacht blijf, dat je dan in een keer een uil hoort of een vleermuis ofzo.

Roos: Of dat luiken toch ineens gaan klapperen...

Joan: Nou ja, misschien ook afhankelijk van in welke ruimte je zit hier. Want wij hebben ook wel eens die griezelige kerker gezien. Dan voel je wel van... nee.

Roos: Nou dan zitten we hier in de eetkamer wel goed.

Joan: Ja dat is wel een cosy corner.

[Er klinkt intromuziek en de soundscapes beginnen]

Voice over Roos:

In deze Kleine Eetkamer nuttigde het gezin van P.C. Hooft de dagelijkse maaltijden. De uitgebreide diners tijdens de feesten die hier plaatsvonden werden opgepeuzeld in de chique Ridderzaal, die later in deze reeks aan bod komt. Hier in deze kamer begon de familie met ontbijt, dat meestal bestond uit brood, boter, kaas met bier of karnemelk. Het feit dat we weten wat de kasteelbewoners vroeger aten, hebben we grotendeels te danken aan de schilderijen die over zijn gebleven uit die tijd. Op het stilleven van Pieter Claesz dat hier hangt, is bijvoorbeeld een stuk witbrood afgebeeld. Dat aten ze alleen op zon- en feestdagen, doordeweeks aten ze het voedzamere roggebrood. In de middag was het tijd voor het noenmaal, de belangrijkste maaltijd van de dag met dikke soep, een vlees- of visschotel, groente en zoetigheden. 's Avonds aten ze de resten van het noenmaal, aangevuld met brood, boter en kaas.

Roos: Er hangen hier in het Muiderslot ook allerlei schilderijen die met eten te maken hebben. Aan die vele schilderijen te zien, is het visuele aspect van voedsel ook wel heel erg belangrijk. En ik zie op Instagram bijvoorbeeld ook altijd zoveel foto's van eten voorbijkomen en ik moet zeggen dat ik het zelf ook altijd wel leuk vind om foto's van eten te maken. Voor jullie ontbreekt dat aspect natuurlijk. Ik ben wel benieuwd Joan, of voor jou eten ook is veranderd sinds je niet meer kan zien? Is die ervaring anders, hoe zit dat?

Joan: Ja, ik moet zeggen, ik vond het altijd heel erg belangrijk dat het er goed uit zag, het eten, en dat het mooi op het bord ligt en zo maakte ik zelf ook mijn dinertjes klaar... Maar nu kan ik het allemaal niet meer zo goed zien en ben ik meer bezig, zeker ook als ik in een restaurant eet, van hoe krijg ik het op een normale manier en een beetje fatsoenlijk naar binnen? Dus dan houd ik rekening met wat ik bestel. Kijk als ik in een visrestaurant ga zitten eten dan neem ik echt geen poon ofzo, dat bol staat van de graten.

Esther: Ook niet als je het hele lekkere vis vindt?

Joan: Nee maar ik vind dorade bijvoorbeeld wel lekker, en dan vraag ik gewoon of ze 'm willen fileren.

Esther: Ja, dat.

Joan: En dan probeer ik heel lief te kijken en meestal doen ze het dan wel

[Er klinkt gelach]

Roos: Ah, dan lukt het wel denk ik.

Joan: Ja, maar dan doe ik het op die manier.

Roos: Maar vind je dat dan jammer, dat je bepaalde dingen dan dus niet meer besteld, terwijl je het eigenlijk wel zou willen?

Joan: Ja, maar eigenlijk is het bij mij meestal zo: Als ik denk nou ja, als dat niet meer kan dan doe ik het niet en dan zoek ik iets anders leuk. Want we hebben zoveel keuzemogelijkheden! Dus wat ik wel veel meer ben gaan doen, ook met vrienden, dat is fingerfood. Artesjokken eten, mosselen eten, garnalen weet je wel die je zelf moet choppen zeg maar.

Roos: Ja, en dan doen zij het ook, en dan doe je het met z'n allen.

Joan: Ja, dat is hartstikke gezellig en leuk. Ja dat is eigenlijk een stuk makkelijker. Maar het maakt wel uit, en het maakt sowieso uit dat ik het niet echt meer goed kan zien hoor. Wat ik op mijn bord heb liggen. Zeker als je een keer in een wat leuker restaurant gaat zitten eten. Nou dan is het toch mooi om te zien hoe mooi ze het opgemaakt hebben.

Roos: Ja. Want je weet dat ze dat doen.

Joan: Precies, en dat heb ik een hele tijd wel kunnen zien. En hoe langer hoe globaler en waziger, en op dit moment, nou ja, dan vraag ik wel: 'Zeg even wat er allemaal ligt en denk je dat ik dit met fatsoen binnen krijg.' Maar ja, zo gaat dat dan.

Roos: En hoe zit dat bij jou Esther, ben jij daar ook heel erg mee bezig met hoe ik dit fatsoenlijk naar binnen krijg? Of zit dat anders bij jou?

Esther: Jawel. Want ja, ik bedoel, jij bent wel blind maar je restaurantgenoten niet. Dus dat vind ik ook wel fijn als het bijvoorbeeld een heel vol bord is of het is een beetje taai, meestal ga je dan toch wel met goede vrienden eten of met je man of familie, en dan vraag ik ook wel eens of ze het willen snijden. En bij een vis met graten vraag ik het ook wel van: 'Goh zou u de graten eruit willen halen.'

Roos: Dus gewoon een beetje hulp erbij.

Eshter: Ja, maar ik vind het altijd wel gezellig, in een restaurant eten. Het is natuurlijk ook wel de sfeer en dat je gewoon lekker aan een tafeltje zit. En misschien had ik het ook wel leuk gevonden om het eten te zien als ik niet blind was geweest. Maar dat heb ik natuurlijk altijd gemist, dus ik vind het prima als het er niet uit ziet, als het maar lekker ruikt en smaakt.

[Er klinkt gelach]

Roos: Ja, want merk je dat als je met anderen uit eten bent dat jij dan meer waarde hecht aan de smaak dan anderen?

Esther: Uhm, daar hebben we het eigenlijk nooit zo over gehad. Want meestal praten we gewoon over ditjes en datjes en zeggen we: oh nou, lekker eten! En dan heb ik niet eigenlijk door van: hecht iemand nou meer waarde aan hoe het eruit ziet, of smaak of geur. Maar ja, ik denk dat het allemaal wel meespeelt als je kan zien.

Roos: Zijn er dingen waar jullie misschien wel blij om zijn dat je ze niet kan zien? Joan?

Joan: Smerige films, spinnen en het feit dat ik grijs word

[Er klinkt gelach]

Joan: Dan denk ik ook: Nou, het is prima. Want we zitten wel op die leeftijd als ik dan met vrienden ben of m'n partner en dan denk ik ja, ik verlies wel behoorlijk wat aan ijdelheid

denk ik. Dat ik denk nou, ik zie het niet, prima. En er zijn wel dingen, ja gewoon heel vervelende dingen, dan denk ik nou die hoef ik ook niet... Maar een ander effect is wel dat je er wel een voorstelling bij maakt. Als ik dingen hoor bijvoorbeeld, narigheid.

Roos: En wat voor dingen bedoel je dan?

Joan: Nou, oorlogssituaties, kinderen die mishandeld worden, noem de hele ratjemedee maar op wat tegenwoordig allemaal wel niet in de media vertoond wordt. Maar dat vind ik dan wel... dat ik denk: nou het is wel goed dat ik dat niet zie. Dat zeg ik vaak ook hardop hoor, vaak, dan zeg ik: wat ben ik blij dat ik niet goed kan zien. Dat mis ik dan in ieder geval weet je. Dat heb ik wel.

Roos: En jij, Esther?

Esther: Nou misschien ben ik juist ook wel blij dat ik eten niet kan zien, want ik hou niet zo van dingen weggooien. En ik ga af en toe even met mijn neus erin of erop, om even te checken van moet dat weg. Want je kan het wel vragen aan je burens, maar waarom zou je dat doen als je het zelf kan beoordelen naar mijn idee. En dan ga ik het nog lekker opeten en misschien ziet het er wel niet meer uit.

Roos: [Lachend] Schimmeltje hier, schimmeltje daar.

Esther: [Lachend] Nou dat, goed voor je weerstand en ik denk dat al die zooi op Social Media van mensen die het leuk vinden om met hun zieke geest mensen in elkaar te slaan ofzo, ik denk dat het ook wel fijn is dat je dat niet kan zien. Maar dat kan je je wel voorstellen denk ik.

Roos: Ja. Hé, even heel wat anders. Er liggen hier op tafel allerlei kruiden klaar. Die komen hier uit de tuin. Omdat jullie de schilderijen hier waar eten op staat afgebeeld niet kunnen zien, wil ik jullie er wel iets van meegeven. Dus ik ga jullie allebei zo'n kruid aangeven en vertel maar gewoon wat je voelt, wat je ruikt...

[Er klinkt geluid van Esther en Joan die ruiken]

Joan: Iets fris, maar wat? Het voelt heel zacht.

Esther: Het zijn een soort naaldjes lijkt het wel. Langwerpige blaadjes.

Joan: Ja zie je wel, zij kan zo ontzettend goed voelen!

Roos: Maar jullie hebben allebei een andere, dat maakt het misschien extra lastig.

Esther: Ah ik wou net zeggen, die van mij is niet heel zacht.

Voice over Roos:

Ik geef Esther en Joan nu beide hetzelfde kruid.

Joan: [ruikt] Oh, dit is rozemarijn!

Roos: Ja!

Esther: Zij kan zo goed ruiken! [lachend]

Joan: Ja, dat klopt, maar dat is nog van het koken. Oh lekker is dat toch he, rozemarijn. Heerlijk.

Esther: Ja, ik vind het ook lekker. Maar ik ben nooit zo goed in de namen herkennen.

Voice over Roos:

Ik maak het ze een stukje moeilijker, en laat ze citroenkruid ruiken, dat ook uit de tuin komt.

Joan: Oh, dit is, ach joh, hmm...

Esther: Come on Joan, je kunt het. Je kunt het.

Joan: Ja je moet even een stukje proeven, dan denk je ook meteen, oh ja.

Esther: Het lijkt wel een beetje op die nieuwe smaak wat ze hebben toegevoegd aan zoet zuur zout bitter...

Joan: Umami. Nee ze zegt dat het citroenkruid is!

Esther: Dit?! Wat ik had? Is dat citroenkruid? Ja, die blinden kunnen niet altijd goed ruiken, dus ja.

Joan: Ja, dag!

[Er klinkt gelach]

Voice over Roos:

Toch wel lastig dus. Ik geef ze nu een aantal voorwerpen uit het Muiderslot, die ook met eten te maken hebben. Slechtzienden en blinden mogen hier met speciale handschoenen aan voelen. Ik ben benieuwd of ze weten wat voor voorwerpen het zijn.

Joan: Wacht even hoor, ik houd 'm hier even zo... Oh! Het is een roemer!

Roos: Ja! In één keer goed. En hoe zou jij een roemer omschrijven?

Joan: Dat is een vrij stevig uitziend glas, in ieder geval stevig omdat de poot bijna in het verlengde ligt van de kelk. En dan op die poot zitten van die polkadots, zegmaar. Maar dan in reliëf.

Voice over Roos:

In één keer goed dus. Een roemer. Als mensen vroeger met hun handen aten, dan werden hun handen erg vet. Door uit een roemer te drinken, kon het glas niet uit hun handen glijden. Ik geef Esther nu een oude kandelaar uit het slot. Vrij simpel, zou je denken. Maar het is erg bijzonder om te horen hoe Esther de kandelaar beschrijft. Luister maar.

Esther: Uhm, het is een soort toren en het is een brede ronde onderkant. En naarmate je naar boven komt, heb je een, uhm, nou dit is een soort bol, ongeveer 10 centimeter boven dat rondje, en dan heb je nog een soort etage, ronde etage, nou ja, een soort verdieping hoger zeg maar, maar die is wel wat dunner dan die onderste cirkel en een beetje smaller misschien.

Joan: Oh? Is het een kandelaar?

Esther: Ja, het is een kandelaar. En dan ga je nog een keer naar boven en dan...

Roos: Jij voelt ook zo anders, hoe je handen ...

Esther: Nou weet ik niet zeker of dit nou helemaal smaller is dan dit.

Roos: Nee daar heb je wel gelijk in hoor, een heel klein beetje.

[Er klinkt een intromuziekje]

Roos: Hé, nog even een andere vraag. Hebben jullie misschien tips voor bezoekers die hier komen op het Muiderslot, die wel kunnen zien, hoe zij het Muiderslot op een andere manier zouden kunnen ervaren. Waar zouden zij op kunnen letten? Joan, heb jij een idee?

Joan: Het slot binnen? In de tuin sowieso veel beter voelen en ruiken aan wat er allemaal staat in die tuin. En als je hier binnen bent, ik denk dat het goed is dat mensen eerst beginnen om ook de tijd te nemen om een ruimte te verkennen. Ikzelf ben er meer gewend aan geraakt om eerst in een ruimte te stappen, en dan eigenlijk gewoon eens even rustig te draaien ofzo. Een ruimte verkennen. Hè, je ziet vaak, en dat deed ik vroeger ook, dan heel snel even flitsend met een blik door de kamer ging en dan had ik het wel gehad.

Roos: En waar let je dan nu op als je gaat verkennen?

Joan: Nou meestal kijk ik of er bijzondere dingen staan of als ik nu verken, nou dan voel ik meer van wat staat er en dan probeer ik altijd iets uit te kiezen waar ik dan wat langer bij stil sta, letterlijk.

Roos: Daarop focussen.

Joan: Ja. En dan onthoud je het ook veel beter en dan is het ook heel vaak heel fijn om er nog een verhaal bij te hebben. En omdat het dan al veel meer beklijft. En anders is het heel erg snel zo van, zoals in zo'n historisch pand, dat je dan denkt: mooi oud spul. Weet je, zo.

Roos: Ja, dus echt rustig die ruimte instappen en daarna...

Joan: Echt rustig...

Roos: Kies één ding en observeer en voel en ruik dat goed, dan alles een beetje.

Joan: Ja, en als het even mag zou ik het ook heel mooi vinden als er ook meer gelegenheid is om dingen aan te raken, zoals wij nu mogen doen. Dat blijft ook veel meer hangen in je geheugen. Dat geldt voor die tuinen en dat geldt voor binnen ook. En ik snap ook wel dat alles heel kwetsbaar is natuurlijk, maar mijn ervaring is in ieder geval dat het zo veel meer en zo veel intenser werkt als je er wel aan mag zitten. Ja, en ik denk ook, als je hier dat stoffelijke, ik weet ook niet of dat er is hoor eerlijk gezegd, maar ik zat me ook af te vragen wat voor kleding droegen ze in die tijd.

Roos: Dus dat zou je ook wel willen voelen?

Joan: Ja, en dan wordt het nog levendiger: dan hebben er echt mensen... weet je...

Roos: Ja, dan kan je je beter voorstellen hoe ze hier dan rondliepen.

Joan: Exact.

Roos: Heb jij nog aanvullingen, of tips, Esther?

Esther: Nou gewoon lekker snuffelen aan die kruiden in de tuin, en nou wat Joan al zei, van dat je de ruimte in je opneemt, en hoe is de akoestiek...

Roos: Ook een goede.

Esther: En ook gewoon praten met gidsen. Ik neem aan dat het Muiderslot ook veel vrijwilligers heeft, misschien kunnen die ook wel verhalen vertellen bij iets dat je niet hebt van: Oh dat is wel een leuk historisch dingetje, maar wat is dat dan en wanneer is dat dan gemaakt en gebruikt.

Roos: Dan krijgt het meer historische context.

Esther: Ja, dat.

Roos: Mooi! Ik denk dat iedereen die tips wel kan meenemen, en dat snuffelen aan de kruiden in de tuin gaan we zeker nog doen in volgende afleveringen. Dus ik wil jullie bedanken voor het delen van jullie ervaringen.

Voice over Roos:

Dit was 'Muiderslot tussen je oren', een podcast van Rijksmuseum Muiderslot. Geproduceerd door Goeie Ouwe Koeien en mede mogelijk gemaakt door Stichting de Commissie. De soundscapes zijn gemaakt door Thomas Hoonhout. Hij verzorgde ook de montage. Alle geluiden die je hoorde zijn in en om het kasteel opgenomen.

Je luisterde naar een aflevering uit de reeks Kasteel & Collectie. We maken ook een reeks over Podium, een reeks over Water en een over de kasteeltuinen. Alle afleveringen zijn vanaf najaar 2021 te beluisteren via je favoriete podcastapp.

Wil je meer weten over het kasteel of de collectie ga dan naar muiderslot.nl. Daar vind je ook de agenda vol wisselende activiteiten die het Muiderslot organiseert.

Leuk dat je luisterde en tot de volgende keer!